Expati. Ako zvládajú život mimo Slovenska a prečo sa nevracajú domov?

22.5.2026 - | Literárne informačné centrum

O románe Zoja a o živote v Luxemburgu.

Zoja žije v Luxemburgu a pracuje v európskej inštitúcii. Blíži sa k päťdesiatke, no má pocit, akoby stále začínala od nuly. Jej príbeh môže pripomínať príbehy tisícok Slovákov, ktorí odišli do zahraničia. Autor knihy, Dušo Martinčok, predstavuje hlavnú hrdinku v podcaste takto: „Zoja sa mi páči vo svojej nedokonalosti, priznáva, že starnutie je pre ňu náročné. Vníma, že je v klietke, z ktorej ale nachádza cestu von. Je to drzé a dobré dievča. Má v sebe trochu z Pipi Dlhej Pančuchy a trochu zo žien na pokraji nervového zrútenia z Almodóvarovho filmu.“

Román Zoja (Zrejme, 2026) zobrazuje život expatov – ich peripetie, vzťahy, prispôsobovanie sa novej krajine i väzby k domovine. Ako vníma svoj život mimo domova Dušo Martinčok? „Či chceme, či nechceme, zápasíme s pocitom vykorenenosti. Slovenská kultúra je bója, ktorá je dôležitá, keď ste v zahraničí.“

Kniha sa dotýka aj kvír tematiky a prijatia vlastnej identity. „Pracujem v Luxemburgu a pohybujem sa v medzinárodnom prostredí. Mám viacero kamarátov zo západnej Európy a riešia presne toto. Ešte nedospeli do štádia, kedy by boli schopní a ochotní to so svojou rodinou otvoriť. Nedeje sa to iba vo východnej Európe,“ prezrádza spisovateľ. „Stále hovorím, aby to skúšali a dali šancu svojim blízkym. Nie vždy je to možné, ale v mnohých prípadoch je to iba náš vopred formulovaný strach. Hovorím to preto, lebo ja som to mal podobne. Bola to vec, ktorú som roky pred sebou tlačil ako balvan. Napokon som zistil, že sa nebolo až tak čoho báť. Nehovoriť o sebe ako o kvír človeku je neuveriteľná mučiareň. Nikdy nezabudnem na deň, keď sa mi to bremeno podarilo sňať z pliec.“

Celý podcast si môžete vypočuť na Spotify alebo na našom YouTube kanáli.

https://www.litcentrum.sk/clanok/expati-ako-zvladaju-zivot-mimo-slovenska-preco-sa-nevracaju-domov